

30.9.2013

Dnro 229/140/13

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 19.8.2013, OKM 47/040/2012

Asia: Vaasan yliopiston lausunto korkeakoulutettujen uutta erikoistumiskoulutuksen kokonaisuutta valmistelevalle työryhmän muistiosta ”Asiantuntijuus edellä. Korkeakoulujen uusi erikoistumiskoulutus”

Yleiset huomiot

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä esittää uutta mallia korkeakoulutettujen erikoistumiskoulutuksen kokonaisuudeksi. Työryhmän tehtävä perustuu Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2011–2016 mukaisesti korkeakoulutettujen täydennyskoulutusmahdollisuuksien parantamiseen luomalla tutkintoja täydentäviä korkeakoulujen erikoistumiskoulutuksia.

Työryhmän raportti sisältää perusteellisen katsauksen nykytilaan ja erikoistumiskoulutuksen kehittämisen lähtökohtiin. Nykytilan arviointi ja muistioon sisällytetty kansainvälinen vertailu antavat hyvän ja tiiviin kokonaiskatsauksen. Laaja taustoittaminen on tarpeen, jotta korkeakouluissa voidaan käsitellä ja ymmärtää korkeakoulutettujen täydennyskoulutuksen kehittämistarpeet niin koulutusjärjestelmän kuin työelämän ja yksilön näkökulmista.

Erikoistumiskoulutuksen keskeiset tavoitteet, kuten koulutusjärjestelmän toimivuuden edistäminen, työelämän asiantuntijatarpeet ja asiantuntijuuden kehittäminen ovat yleisesti hyväksyttäviä ja kannatettavia. Yliopisto korostaa, että yliopistojen antaman erikoistumiskoulutuksen tulee aina kytkeytyä tiiviisti tieteelliseen toimintaan ja tutkimukseen.

Vaasan yliopiston kommentit keskeisiin ehdotuksiin

Yliopisto pitää välttämättömänä, että uusi erikoistumiskoulutus perustuu työelämän ja työelämässä jo toimivien asiantuntijoiden tarpeisiin. Työelämälähtöisyyden ja asiantuntijatarpeiden kohtaaminen yliopiston erikoistumiskoulutuksen suunnittelussa edellyttää tieteenalakoh- taista yhteistyötä, jotta yliopistojen tutkimus- ja kehittämisosaaminen saadaan tukemaan tasokasta erikoistumista.

Työryhmä esittää, että erikoistumiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta sovitaan ammattikorkeakoulujen tai yliopistojen keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa. Sopimusmenettely olisi avoin kaikille niille korkeakouluille, joilla on alan koulutusvastuu. Kuvattu sopimusmenettely kaipaa tarkempaa

määrittelyä erityisesti koordinoitavastuun ja sopimusosapuolien tämentämisen osalta. Epäselväksi jää mikä on se taho, joka edustaa sopimusmenettelyssä työ- ja elinkeinoelämää.

Työ- ja elinkeinoelämän mukaantulo yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen suunnitteluun vaatii työtä, laajaa sitoutumista ja yhteistä halua nostaa uusi koulutusmuoto tunnetuksi tutkinto- ja täydennyskoulutuksen rinnalle.

Ajatus toimielimen tai muun yhteistyörakenteen perustamisesta erikoistumiskoulutuksen ohjausta varten saa yliopistolta varovaista kannatusta. Vaarana on, että samalla helposti syntyy sellaisia hierarkkisia rakenteita, jotka jäykistävät erikoistumiskoulutuksen innovatiivista kehittämistä.

Yliopisto katsoo, että erikoistumiskoulutuksen laadunvarmistus tulee säilyttää pääsääntäisesti yliopistoilla ja kytkeä osaksi niiden laadunvarmistusjärjestelmää.

Erikoistumiskoulutus halutaan pitää erillään ns. avoimilla markkinoilla toimivasta täydennyskoulutuksesta. Rajanveto voi kuitenkin yksittäisen osallistujan näkökulmasta käytännössä olla epäselvää. Esimerkiksi Vaasan yliopistolla on toimivaa, arvostettua ja laadukasta MBA-koulutusta, jota kehitetään jatkuvasti vastaamaan työ- ja elinkeinoelämän tarpeita. Sinänsä täydennyskoulutuskentän selkiyttäminen ja uuden erikoistumiskoulutuksen ulottaminen nykyistä laajemmin eri koulutusaloille, on kaikin puolin kannatettavaa. Parhaassa tapauksessa toimiva työnjako laadukkaan täydennyskoulutuksen ja erikoistumiskoulutuksen kesken koituu yksittäisen henkilön eduksi. Esimerkiksi AHOT-menettelyllä voidaan edistää eri koulutusmuotojen tavoitteellista hyödyntämistä.

Työryhmän esityksen mukaan ensisijaisina koulutuksen rahoittajina ovat työnantajat ja koulutukseen osallistuvat henkilöt. Julkista rahoitusta voitaisiin kohdentaa eri ministeriöiden kautta alakohtaisen ja yhteiskunnallisen tarpeen mukaisesti. Monitahoinen rahoitusmalli antaa liikkumavaraa. Ensisijaisesti olisi huolehdittava sellaisten ryhmien/henkilöiden koulutusta, johon ei ole saatavilla työnantajarahoitusta. Erikoistumiskoulutuksen laajentaminen uusille koulutusaloille edellyttää rahoituksen kohdentamisen linjauksia.

Yliopistojen järjestämään erikoistumiskoulutukseen tulee välttämättä sisällyttää korkeakoulutetuilta edellytettäviä teoreettisia ja analyttisiä tietoja ja taitoja. Asiantuntijuuden ja osaamistavoitteiden määrittelyyn tarvitaan hyvää koulutussuunnittelua ja laadunvarmistusta. Yliopisto yhtyy ajatukseen siitä, että onnistuessaan uusi erikoistumiskoulutus voi lisätä tutkintokoulutuksen työelämärelevanssia.

Työryhmän esityksestä on valmistelu yksityiskohtaiset lainsäädäntömuutosehdotukset uuden koulutusmuodon toteuttamista varten. Yliopisto pohtii missä määrin kaikkia yliopistoja velvoitetaan tämän

myötä erikoistumiskoulutuksen järjestämiseen ja miten rahoitusta voidaan kohdentaa eri yliopistoille, silloin kun koulutusta suunnitellaan usean yliopiston yhteistyönä joko alakohtaisesti tai monialaisena kokonaisuutena.

Matti Jakobsson
rehtori
Vaasan yliopisto